

Utbildning – vägen till demokratisering?

Det civila samhällets engagemang i Nicaragua

Abstract

Utbildning har som regel inte fått hög prioritet av staten i Nicaragua. Det har bland annat medfört att analfabetism är utbrett samt att barn arbetar på gatan istället för att gå i skola. Syftet med uppsatsen är att undersöka vad det civila samhället gör för att förbättra utbildningssituationen i Nicaragua. Det civila samhället i Nicaragua arbetar med en rad olika projekt där utbildning är ett av dem. Vi har med hjälp av teorier om demokratisering och det civila samhället kopplat samman vikten av utbildning för att ett land skall gå mot att bli en konsoliderad demokrati. Vi har genomfört en teorianvändande och litteraturbaserad studie där vi kommer fram till att det civila samhället gör ett fundamentalt arbete för att förbättra utbildningssituationen i Nicaragua. För att kunna garantera grundläggande utbildning på lång sikt är det dock viktigt att staten och det civila samhället samverkar.

Nyckelord: Nicaragua, utbildning, barn, civila samhället, demokratisering,
Antal tecken: 67 363

Innehållsförteckning

Förteckning över förkortningar.....	5
1 Inledning	6
1.1 Syfte och frågeställning	7
1.2 Avgränsning.....	8
1.3 Metodologiska reflektioner.....	8
1.3.1 Käll- och metodkritisk diskussion	9
1.4 Historik	10
1.5 Disposition.....	11
2 Teoretisk diskussion.....	12
2.1 Demokrati	12
2.2 Det civila samhället	14
2.3 Sammanfattning.....	15
3 Utbildning i Nicaragua	17
3.1 Utbildningssituationen innan revolutionen.....	17
3.2 Utbildningssituationen efter revolutionen	18
3.3 Utbildningssituationen idag.....	19
3.4 Skolstandarden i Nicaragua	19
3.4.1 Införandet av skolautonomi	20
3.5 Vad gör det civila samhället?	21
3.5.1 ANIESCA.....	22
3.5.2 Los Quinchos	22
3.5.3 CESESMA.....	23
3.5.4 Sí a la Vida	23
3.5.5 Fabretto.....	24
3.5.6 FUNARTE.....	24
3.5.7 Rainbow Network.....	25
3.6 Sammanfattning.....	26
4 Analys	27
4.1 Analys av det civila samhället	27
4.1.1 Vikten av det civila samhället	28

4.1.2 Vikten av utbildning för lyckad utveckling/demokratisering	29
5 Slutsatser	31
Referenser	32
Bilaga 1	36
Bilaga 2	37

Förteckning över förkortningar

ANIESCA	Aid to the Children in the School and on the Street Ayuda a los niños en la Escuela y en la Calle
CCER	The Civil Coordinator Coordinadora Civil
CESESMA	The Centre for Education in Health and Environment El Centro de Servicios Educativos en Salud y Medio Ambiente
CSO	Civil Society Organisation
FSLN	Sandinista National Liberation Front Frente Sandinista de Liberación Nacional
FUNARTE	The Foundation to Support Children's Creative Art Fundación de Apoyo al Arte Creador Infantil
MECD	Ministry of Education, Culture and Sports Ministerio de Educación, Cultura y Deportes
NGO	Non Governmental Organisation

1 Inledning

I Nicaragua är det inte lätt att vara barn. Istället för att gå i skolan och leka med andra barn på fritiden, tvingas alldeles för många barn att arbeta för sin egen och sin familjs försörjning under förhållanden som inte är lämpliga ens för vuxna. I nuläget finns det mer än 167 000 barnarbetare (Svalorna). Barngraviteter, barnprostitution och våld inom familjen har blivit allt vanligare. Eduardo Galeano, uruguayansk författare, menar att ”det krävs stor skicklighet och mycket tur för att ett barn ska lyckas med att vara barn” (Svalorna), en bild som stämmer väl överens många barn i Nicaragua.

Antalet barn och ungdomar i Nicaragua som slutför grundskolan samt invånarnas läs- och skrivkunigheter är bland de lägsta i hela Latinamerika. Situationen hänger samman med att Nicaragua, efter Haiti, är det fattigaste landet i regionen och att landet under större delen av sin historia varit auktoritärstyrkt. Statens intressen i landet har enkelt uttryckt varit andra än folkets intressen. Detta är, tyvärr, en vanlig företeelse bland många länder runt om i världen. Likaså vad gäller avsaknaden av grundutbildning.

År 2000 anordnades ett toppmöte på initiativ av FN där världens ledare enades om att minska fattigdomen genom åtta mätbara mål, de så kallade milleniemålen. Målen ska vara uppnådda senast år 2015. Ett av målen är att alla flickor och pojkar ska ha rätt till primary school-utbildning¹. Utvärderingen som gjordes av utbildning för alla år 2000 visade i och för sig att antalet personer som utbildas ökar i många av världens länder. Det är dock oacceptabelt att mer än 113 miljoner barn runt om i världen, inte har tillgång till grundläggande utbildning och att 880 miljoner vuxna är analfabeter (MECD:1). Detta visar på att barn och ungdomars utbildning i allra högsta grad är en politisk fråga, som kan kopplas till främst länderna i tredje världens samhällsutveckling och demokratiseringsprocesser. Detta på grund av att de styrande i fattigare länder tenderar att lågprioritera allmän utbildning. Det har i sin tur medfört att det civila samhället insett vikten av att främja utbildning som ett led av att öka människors medvetenhet om sina rättigheter.

Det civila samhället har under de senaste årtiondena kommit att verka som en aktör i syfte att stärka demokratisering samt reducera fattigdom då stater ensamma varken har viljan eller kraften att göra så. Detta innebär att det civila samhället i förhållande till staten (och marknaden i vissa fall) ses som en aktör, en syn som ibland visar sig svår att överensstämna med. I själva verket omfattas det civila

¹ Fortsättningsvis används grundskola för att beteckna *primary school*.

samhället av en rad skilda uppfattningar och aktörer vilka styrs av de förhållande och behov som är aktuella just där vederbörande är verksamma. Ur statsvetenskapligt perspektiv har detta medfört en del teoretiska implikationer då generaliseringar om det civila samhället inte alltid följer en utstakad väg. Detta utesluter dock inte att se det civila samhället som en aktör som på såväl mikro- som makronivå arbetar för ökade mänskliga rättigheter samt införandet av demokratiska politiska institutioner. I ljuset av detta har vi som ambition att undersöka vad det civila samhället gör för att förbättra och påverka utbildningssituationen i Nicaragua. Vi är medvetna om att denna ambition är förenad med en rad svårigheter. Dels gällande själva undersökningsmöjligheterna, då vi inte har haft chansen att vara på plats för att utföra fältstudier och se hur det verkligen går till. Dels genom att studien omfattas av komplexa begrepp såsom det civila samhället, demokrati och fattigdom över vilka det är lätt att bli överväldigad av de svårigheter som inryms i dessa. Under processens gång har vi därför haft ovanstående problem i nära åtanke samtidigt som vi strävat efter att inte låta dessa hindra vårt arbete.

Ytterligare en orsak till varför vi valt att fokusera på grundläggande utbildning är att vi under tiden som vi studerat statsvetenskap inte funnit att frågan har varit föremål för större debatt och diskussion. Detta finner vi aningen uppseendeväckande då just grundläggande utbildning bör ses som det mest primära i ett välfungerande samhälle. Detta väcker frågor som exempelvis: hur ska ett land, där det är vanligare med barn som tvingas att arbeta för sin försörjning än med barn som har möjlighet att gå i skola, kunna genomgå en lyckad demokratisk konsolidering? Hur ska ett land i längden kunna vara konkurrenskraftigt på världsmarknaden utan ett läs- och skrivkunnigt folk? Samt, hur ska människor kunna känna sig som en del av den numera globaliserade världen om de inte ens kan stava till ordet global?

1.1 Syfte och frågeställning

Vi har för avsikt att visa hur det civila samhället verkar för att förbättra utbildningssituationen i Nicaragua och mer utförligt förklara och redogöra för varför det finns ett behov av förbättrad utbildning. Därmed lyder vår övergripande frågeställning:

- Vad gör det civila samhället för att förbättra utbildningssituationen i Nicaragua?

Vi har även som ambition att på en mer principiell nivå belysa utbildningens betydelse i demokratiseringsprocesser och därmed indirekt i samhällsutveckling i stort.

1.2 Avgränsning

Det centrala i vår uppsats är det civila samhällets påverkan på utbildningssituationen i Nicaragua, vilket gör att vi medvetet exkluderar den statliga (dock inte den politiska) kontexten i vår analys. Vi kommer att beröra den statliga dimensionen, dock inte ur ett lika analytiskt perspektiv som vi behandlar det civila samhället. Vidare har vi valt att uteslutande inrikta oss på barn- och ungdomars utbildning, med huvudfokus på grundläggande utbildning. Därmed berör vi inte eftergymnasialutbildning eller vuxenutbildning, eftersom barn och ungdomars skolgång är grundläggande för all fortsatt utbildning. Vi har begränsat oss till att använda sju organisationer/projekt/kyrkosamfund² när vi undersöker vad det civila samhället gör för att förbättra utbildningssituationen.

1.3 Metodologiska reflektioner

Vi har genomfört en beskrivande fallstudie av vad det civila samhället gör för att förbättra Nicaraguas utbildningssituation. Studien har varit en kvalitativ undersökning av empirisk karaktär samt baserad på redan tillgängligt material. Den information vi har tagit del av är tidigare forskning och rapporter samt en rad olika hemsidor över främst de olika organisationerna inom det civila samhället. Teorierna vi har utgått ifrån har varit ämnade att öka förståelsen för vår undersökning. Vi har därmed inte haft några teoriutvecklande ambitioner utan studien har varit teorianvändande (Esaiasson et al. 2004, s.27-43, 97-98).

Vi har under processens gång eftersträvat att undersökningen ska ha så hög validitet som möjligt. Detta medför att våra resultat och vår analys automatiskt får större relevans (Esaiasson et al. 2004, s.23-24, 61-62). För att lyckas med detta har vi varit noga med att samla in och välja ut information. Vi började vår studie med att läsa in oss på Nicaragua som land i helhet, dels för att självfallet lära oss mer om landet, dels för att få en uppfattning om relevanta och icke-relevanta källor. Vi använde främst olika historieböcker (exempelvis Arnove 1986, Daun & Forsberg 1998) om Nicaragua men även Internetsidor som tar upp landets historia (exempelvis Countrystudies, Freedomhouse). Därefter fördjupade vi oss i vad det civila samhället gör för att förbättra utbildningssituationen i Nicaragua. För att få en förståelse om vad de gör har vi i första hand studerat de olika organisationernas hemsidor (ANIESCA, Los Quinchos, CESESMA, Sí a la Vida, Fabretto, FUNARTE samt Rainbow

² Fortsättningsvis använder vi samlingsordet organisationer för att beteckna de sju projekten/organisationerna/kyrkosamfunden.

Network). Valet av organisationer har till stor del styrts av deras tillgänglighet på Internet under förutsättning att de passade in under kriterierna för hur en *Civil Society Organisation* (CSO) definieras (se vidare *Det Civila samhället*). Valet av just sju organisationer motiverar vi med att vi anser att sju stycken inte är alltför snävt men inte heller för omfattande inom ramen för en B-uppsats. För efterforskning om utbildningssituationen över tid har vi främst använt oss av böcker (exempelvis Arnove 1986, Black & Beavan 1980) som skrivits på området. Den aktuella utbildningssituationen har varit relativt svår att få grepp om. Vi har varit hänvisade till de senaste rapporterna från *Ministry of Education, Culture and Sports* (MECD) och vissa uppdateringar som gjorts på respektive organisationers hemsidor (se nedan för en källkritisk diskussion kring detta).

1.3.1 Käll- och metodkritisk diskussion

Vi har, som nämnt inledningsvis, inte haft möjlighet att utföra fältstudier utan vår studie har varit begränsad till tillgången på redan befintligt material. Detta har gjort att vi sökt eftersträva att använda oss av så tillförlitlig information som möjligt (Lundquist 1991, s.107-108). En av svårigheterna med studien har just varit att sälla bland all den mängd information som finns på Internet. Vi upplever ibland att Internet kan vara en fälla då man som student söker efter trovärdigt material. Vi anser dock att vi har lyckats finna information som erbjuder hög trovärdighet, med reservation för ett par undantag; projekten och organisationernas hemsidor kan möjligen ha subjektiva inslag eftersom de troligtvis vill framställa att de gör ett bra jobb för att locka eventuella bidragsgivare. Vidare har vi använt oss av en del hemsidor på spanska och när våra språkkunskaper inte räckt till har vi använt oss av Yahoos översättningstjänst. Översättningarna skulle kunna ifrågasättas. Slutligen vill vi poängtera att MECD är en statlig myndighet och det finns en risk att de framställer utbildningssituationen bättre än vad den egentligen är.

Vi har som sagt eftersträvat att genomföra en undersökning som är vetenskapligt utformad. I samband med detta har vi resonerat kring huruvida det är möjligt att vara objektiv som student eller inte. Idar Magne Holme och Bernt Krohn Solvang (1991) skriver att "[e]n värderingsfri och objektiv samhällsvetenskap är inte möjlig" (Magne Holme & Krohn Solvang 1991, s.33). Som forskare eller student är det således i princip omöjligt att exkludera sina värderingar och tidigare erfarenheter varje gång man ger sig in i ett nytt projekt (Magne Holme & Krohn Solvang s.33-38). Det gäller att vara medveten om detta och undkomma eventuell subjektivitet genom att ständigt ifrågasätta sina egna tankar och var dessa kommer ifrån. Endast genom att ständigt ha ett kritiskt förhållningssätt till både sina existerande och nyinhämtade kunskaper tror vi att man erhåller objektivitet ur ett samhällsvetenskapligt perspektiv.

1.4 Historik

Nicaragua är beläget i Centralamerika och har omkring 5,5 miljoner invånare varav ungefär en femtedel bor i huvudstaden Managua. Nicaragua genomgick år 1990 en demokratisering, men klassas idag som partly free (3,3). En anledning till att landet inte är en etablerad demokrati är främst på grund av den utbredda korrruptionen (Freedomhouse).

1522 blev Nicaragua en spansk koloni och först 1821 blev det ett självständigt land. Det var dock inte förrän 1838 som Nicaragua etablerades som en republik. I nästan ett halvt decennium (1932 – 1979) styrdes Nicaragua av den maktfulla Somozafamiljen, med stöd av USA (Forsberg 2003, s.67). I slutet av 70-talet utspelade sig en blodig revolution i Nicaragua. *Sandinista National Liberation Front* (FSLN) motsatte sig Somozafamiljens maktfullkomlighet och tog till våld mot regeringen, vilket ledde till ett inbördeskrig. Revolutionens år, 1979, har kommit att kallas *The Year of Liberation* (Black & Beavan 1980, s.7). Revolutionen mynnade ut i att Sandinisterna bildade regering och landet de övertog var krigssargat samt ekonomiskt ödelagt (Arnove 1986, s.1). Revolutionen var betydande för nicaraguanernas framtid då Sandinisterna, i motsats till Somoza, satsade pengar på att förbättra levnadsstandarden för folket (Forsberg 2003, s.68). Sandinisterna styrde landet till och med 1990 och därefter har tre relativt fria val ägt rum. Mellan 1972 - 1996 upplevde dessutom Nicaragua 11 katastrofer som fick en allvarlig påverkan på landets socioekonomiska utveckling (Christoplos & Rocha 2001, s.241). Dessa katastrofer, som skedde innan orkanen Mitch, drabbade direkt eller indirekt mer än 3 miljoner människor (Christoplos & Rocha 2001, s.241). 1998 drog orkanen Mitch in över Nicaragua och orsakade stor förödelse. Förutom att mer än 3000 människor dog (Met Office) så vittnar följande statistik om Mitchs effekt (Sí a la Vida):

- 521 000 hus skadades eller totalförstördes
- 8000 kilometer väg blev oframkomlig
- 70 broar förstördes
- 343 skolor skadades eller totalförstördes
- 416 sjukvårdsmottagningar skadades eller totalförstördes

Sammanlagt så uppgick skadorna till 1,5 miljarder US-dollar vilket är Nicaraguas dubbla BNP. Dessutom kollapsade kaffepriserna 1999. Det var en förödande händelse för Nicaragua, som är en av världens största kaffeproducenter. Tusentals människor blev arbetslösa till följd av kollapsen av kaffepriserna, vilket ledde till att de fick det sämre ställt (Sí a la Vida). CIA skriver på sin hemsida att arbetslösheten i Nicaragua *är omfattande*. Arbetslösheten uppskattades 2003 till 7,5 procent plus en undersysselsättning på 46,5 procent (CIA).

Efter alla katastrofer befinner sig Nicaragua inte helt oväntat i en ekonomisk kris. Ett helt land är i behov av uppbyggnad vilket bland annat innebär att utbildning inte

prioriteras. I Nicaragua är 70 procent av befolkningen under trettio år, 53 procent av befolkningen under 18 år och 37,7 procent under 15 år (Latinamerika:1). Över en femtedel av landets befolkning över 10 år kan varken läsa eller skriva. Utbildningssituationen i Nicaragua är under all kritik och något drastiskt måste göras för att minska antalet analfabeter och få fler barn att fullfölja skolutbildningen (Världsbanken:1).

1.5 Disposition

I detta inledande kapitel har vi gett en kort historisk presentation om Nicaragua. Detta för att vi vill ge läsaren en djupare förståelse av Nicaragua som land då vi tror att detta underlättar resten av läsandet. Därefter gavs en material- och metodredogörelse av hur vi har arbetat, där vi presenterade de metodologiska resonemang som har guidat oss genom vår undersökning. I samband med detta fördes även en källkritisk diskussion eftersom en stor del av vår studie rör behandling av litteratur och diverse material hämtat från Internet. Nästa kapitel ägnas åt en teoretisk diskussion inom vilken huvudsyftet är att visa på att utbildning kan kopplas till ett lands demokratisering samt att det civila samhället har en viktig funktion att fylla i denna process. I den teoretiska delen gör vi även ett försök att definiera vad *demokrati* och *civilt samhälle* kan tänkas stå för i relation till utvecklingsproblematik. Kapitel tre ägnas utbildningen i Nicaragua. Inledningsvis ger vi en överblick av utbildningssituationen från Somozatiden fram till i dag. Därefter redovisar vi kortfattat om den senaste reformen i skolsystemet, skolautonomi. Sedan ägnar vi återstående del av kapitlet åt att redogöra för vad det civila samhället gör för att förbättra utbildningssituationen i Nicaragua. Här presenteras sju olika organisationer som arbetar för att uppnå förbättringar i landet. I empiridelen kommer vi även att klargöra vad *vi* menar med *utbildning* och *utbildningssituation*. Kapitel fyra ägnas åt en analys av vad det civila samhället gör för att förbättra utbildningssituationen i Nicaragua. I det avslutande kapitlet ger vi en översiktlig summering av våra slutsatser.

2 Teoretisk diskussion

Det primära syftet med den teoretiska diskussionen är att försöka visa på att utbildning kan kopplas till ett lands demokratisering samt att det civila samhället har en viktig funktion att fylla i denna process. De frågor vi har ställt oss under processens gång är således; Varför är barn och ungdomars utbildning/skolgång viktig för den demokratiska utvecklingen i ett land? Varför har det civila samhället ofta en framträdande roll i denna process?

För att kunna diskutera ovannämnda frågor är det relevant att ge en allmän överblick av begreppen *demokrati* och *civilt samhälle* samt redogöra för vår syn på koncepten. Vidare resonerar vi kring det civila samhällets demokratiskapande funktioner, där vi avslutar diskussionen med varför det civila samhället är betydelsefullt för förbättrad utbildning.

2.1 Demokrati

Vad kännetecknar en demokratisk stat? Vad innefattar begreppet demokrati? Dessa frågor är av omfattande karaktär och svaren ingalunda lättbesvarade. Vi har inte för avsikt att ge en uttömmande beskrivning av vad demokrati innebär. Frågorna ovan visar snarare på konceptets bredd och komplexitet. Vi har istället för avsikt att resonera kring vad begreppet kan betyda utifrån skilda teoretiska resonemang kopplat till utvecklingsländernas demokratiseringsprocesser. Detta eftersom Nicaragua är ett ekonomiskt och politiskt instabilt land.

Demokrati innebär i sin allra enklaste form folkstyre med majoritetsbeslut som första princip (McLean & McMillian 2003, s.139). Ett demokratiskt styre innebär att alla människor är av lika värde och att de styrande tar hänsyn till folkets vilja i beslutandeprocesser (Grugel 2002, s.12-13). Denna definition är inte helt problemfri. En demokratisk styrning är idag i majoritet ekvivalent med ett representativt styre vilket kan medföra en risk om att folkets vilja inte blir tillräckligt uppmärksammas på vägen till beslutsfattandet. Detta är vanligt i länder som tidigare varit auktoritära regimer (Grugel 2002, s.85-87).

Hur ska då ett demokratiskt styre uppnås? Då demokrati är ett brett begrepp finns det således en rad olika uppfattningar om hur demokrati bäst implementeras i en stat. De två mest dominerande är minimalist- och maximalist synsätten. Förespråkare för minimalist-konceptet anser att genom att förändra och anpassa en stats institutioner så att dessa blir demokratiskt utformade, banar det väg för en lyckad demokratisering.

Maximalistförespråkare hävdar å andra sidan att institutionella lösningar endast är en av många komponenter i ett demokratibyggnad, där deltagandedemokrati är en av de viktigare aspekterna. Fördelen med minimalistidén är att den baseras på i princip redan fastställda institutionella modeller, medan maximalistkonceptet inte erbjuder en fast lösning. Nackdelen är att då specifika institutionella lösningar appliceras på länder riskeras landets egna förutsättningar förbises vilket ofta kritiserats av maximalistförespråkare (Boussard 2003, s.26-32). Vi menar att en syntes av minimalist- och maximalist koncepten är att föredra då båda två erbjuder möjligheter i demokratiseringsprocesser. Dessutom anser vi att demokrati bäst uppnås genom att det existerar en ömsesidig relation mellan stat och samhälle (Grugel 2002, s.31).

Vidare är demokratiseringsprocesser i majoritet kontextberoende. Beroende på vilket land som diskuteras kan demokrati innebära olika saker eftersom varje lands historia och därmed nuvarande situation är unik. Angående utvecklingsländer har detta speciell relevans då det ofta hävdas att demokrati är en västerländsk företeelse som styrs efter västerländska ideal. Detta kan detta medföra att fattigare länders egna förutsättningar inte tas i tillräckligt beaktande vid utformning av ett demokratiskt styre (Grugel 2002, s.20-22). För att undkomma detta problem är det viktigt att först och främst se till landet i frågas egna behov och därefter anpassa den demokratiska designen utefter denna.

Nicaragua har genomgått en demokratisering (1990) men är långt ifrån en konsoliderad demokrati och i nuläget verkar vägen dit vara lång och kantad av hinder. Detta är en problematik som landet inte är ensam om. De stater som omfattas av den tredje demokratiseringsvågen (Huntington) har hamnat i likartade svårigheter. Diamond (2002) menar att dessa befinner sig i den demokratiska gråzonen vilket verkligen sätter frågan om vad som kännetecknar en demokratisk stat på sin spets. Inom den demokratiska gråzonen ryms de länder som har inslag av både demokratiska och auktoritära styrelsesätt, så kallade hybridregimer eller semidemokratier (Diamond 2002, s.21-23). Exempelvis kan ett land utropa fria val men i praktiken är dessa på förhand bestämda och dessutom kan folket hotas om de inte röstar på ett visst sätt (Hague & Harrop 2004, s.164-165). Länder inom den demokratiska gråzonen är därmed i verkligt behov av en demokratimodell anpassad utefter deras specifika problem och svårigheter. Detta eftersom länderna ofta har skilda auktoritära och/eller ickedemokratiska inslag.

För att ett land fullt ut ska kunna konsolideras krävs det att staten har demokratiska intentioner att tillgodose folkets vilja. En transition är ett första steg, men ingen garanti för fortsatt demokratisering. Ibland ligger statens intressen mer hos de styrande än hos folket, även efter en demokratisering inletts. Här lämpar det sig att återkomma till varför barn och ungdomars utbildning är viktig för ett lands demokratisering eftersom denna fråga ofta inte uppmärksammas tillräckligt på statlig nivå. Den humanitära och internationella organisationen *Save the Children* har nyligen utkommit med rapporten *State of the World's Mothers 2005: The Power and Promise of Girl's Education*. I rapporten poängteras det att barns, och då främst flickors, grundläggande utbildning är demokratiframjande eftersom detta på sikt ger

ett mer jämlikt och öppet samhälle (Save the Children 2005, s.14). Rapporten visar även att det civila samhället har en viktig roll i denna process. Av den anledningen är det således idé att mer utförligt resonera kring det civila samhället, vad det egentligen innebär samt dess roll i demokratiseringsprocesser.

2.2 Det civila samhället

Det civila samhället är liksom demokratibegreppet ett koncept som ur statsvetenskapligt perspektiv innefattar en rad betydelser. Vi har nedan för ambition att föra en diskussion kring begreppet, på liknande sätt som med demokratibegreppet, och därefter ta ställning till hur vi förhåller oss till det civila samhället som koncept. Underförstått kommer vi till stor del att utgå från det civila samhället ur ett tredje världens perspektiv då detta är det centrala för vår undersökning.

Hur skulle det civila samhället kunna definieras? Det civila samhället är ett uttryck för olika typer av frivillig aktivitet som inte rör vare sig den statliga eller den privata sfären (Hakkarainen et al 2002, kap. 4:4, Boussard 2003, s.84, McLean & McMillian 2003, s.82). Hur aktiviteten ser ut skiljer sig relativt markant åt, men det överliggande syftet är att arbeta för demokratiska mål samt att främja och respektera de mänskliga rättigheterna (Van Rooy, 1998, s.15-17). I Nicaragua, exempelvis, arbetar det civila samhället inom intresseområden som social- och mänsklig utveckling, utbildning, kvinnors rättigheter, ökat medborgerligt deltagande, hälsa, lokal utveckling, miljöfrågor etc. (Hakkarainen et al 2002, kap. 5:3). Detta illustrerar att omfånget på det civila samhällets uppgifter är omfattande, men det ger även en indikation på i vilken situation landet i fråga befinner sig. I utvecklingsländer fyller ofta det civila samhället ett tomrum som staten lämnat och verkar dels för ökad medvetenhet hos folket och dels som en motpart till staten (Boussard 2003, s.89, Hakkarainen et al 2002, kap. 4:3, 4:4). Noteras bör att det civila samhället inte aspirerar på partipolitisk makt vilket dock inte utesluter politiskt agerande (Lund 2003, s.54). Vad som även är viktigt att poängtera är att en orsak till att det civila samhällets funktioner skiljer sig åt från land till land och/eller från kontinent till kontinent är att kontexten det civila samhället verkar inom skiljer sig åt. Detta gör att definitionen på vad ett civilt samhälle är ständigt omformuleras eftersom samhället det verkar inom är dynamiskt och föränderligt (Hakkarainen et al 2002, kap. 4).

Vad är det som utgör ett civilt samhälle? Ofta ses det civila samhället som *en* aktör, vilket visserligen är korrekt. Samtidigt är det viktigt att påpeka att det civila samhället är en heterogen grupp (Grugel 2002, s.96). Detta beror på att den aktivitet som återfinns mellan den statliga sfären och familjesfären per definition är omfattande. Enkelt uttryckt består det civila samhället av organisationer (CSOs) vars syfte är att verka för införande av demokratiska värden samt ökad förståelse för mänskliga rättigheter (Van Rooy, 1998, s.33-35). En typ av CSOs är icke-statliga

organisationer (NGO). Dessa beskrivs ofta som så kallade *service-delivery* organisationer. Med detta menas att NGOs erbjuder sina tjänster och sin kompetens i syfte att hjälpa de behövande (Van Rooy 1998, s.35). Ett problem med denna typ av organisationer är att dessa ibland verkar vara mer styrda av givarsamfundet än av existerande lokala behov (Edwards 2004, s.103-106). Vid undersökning av NGOs är det därför viktigt att vara observant på var dessa icke-statliga organisationers resurser kommer ifrån. Andra typer av CSOs, exempelvis gräsrotsrörelser, har mer rollen som politiska agenter vilket innebär att dessa organisationers arbete karaktäriseras av att verka som motpart till staten (Van Rooy 1998, s.35). Noteras bör dock att skiljelinjerna mellan de olika typerna av CSOs i praktiken ofta överlappar varandra (Van Rooy 1998, s.36).

Under *demokrati* resonerades det kring svårigheterna med att definiera vad som faktiskt karaktäriserar en demokratisk stat samt att många länder idag befinner sig inom den demokratiska gråzonen. I länder inom den demokratiska gråzonen spelar ofta det civila samhället en avgörande roll eftersom det, som ovan nämndes, har förmågan att verka för ökad demokratisering (Grugel 2002, s.185). Detta innebär att det civila samhället kan sägas ha demokratiskapande funktioner. Grugel (2002) menar att ett starkt och utvecklat civilt samhälle är en förutsättning för att demokrati ska kunna konsolideras (Grugel 2002, s.92). Hakkarainen et al (2002) är av samma åsikt men poängterar att ett starkt civilt samhälle inte är en garanti för en lyckad demokratisering (Hakkarainen et al 2002, kap. 4:4). Att det civila samhällets agerande har demokratiskapande funktioner råder det dock ingen tvekan om. Grugel (2002) exemplifierar detta genom att belysa arbetar-, kvinno-, urbefolkningsrörelser samt regionala organisationer (community organizations) och deras arbete för att stärka respektive grupper (Grugel 2002, s.99-112).

Vilken roll har då det civila samhället gällande påverkan av barn och ungdomars utbildning? Under *demokrati* visade vi att det finns ett samband mellan förbättrad utbildning och en lyckad demokratisering. Vidare har vi ovan klargjort att ett av de mest primära målet för det civila samhället är just att främja demokratiska värden i länder som hamnar inom den demokratiska gråzonen. Att det civila samhället är en viktig aktör i kampen om att förbättra barn och ungdomars utbildning faller sig således naturligt, eftersom stater i semidemokratiska länder har som tendens att förbise vikten av utbildning.

2.3 Sammanfattning

Sammanfattningsvis har vi visat att vad som utgör en demokratisk stat inte är helt glasklart. Det beror till stor del på att det idag är en stor mängd stater som har inslag av såväl demokratiska som auktoritära styrelsesätt. I semidemokratiska länder som har ett starkt civilt samhälle tenderar utvecklingen mot en konsoliderad demokrati att

gå snabbare jämfört med länder som har ett svagt civilt samhälle. Det civila samhället har därmed som aktör en central uppgift att verka demokratiframjande. I konkreta termer görs detta främst genom att stärka utsatta grupper i samhället och uppmärksamma människor på deras medborgerliga rättigheter. Organisationerna inom det civila samhället har på så sätt skilda intressen och olika fokusområden. Barn och ungdomars grundläggande utbildning är ett av dessa. En ökad satsning på utbildning bidrar därmed till en mer lyckad demokratisering och på sikt ett stabilare land såväl ekonomiskt, politiskt som socialt.

I nästa kapitel har vi för avsikt att systematiskt redogöra för Nicaraguas utbildningssituation över tid samt att beskriva och exemplifiera vad det civila samhället gör för att förbättra den.

3 Utbildning i Nicaragua

Inledningsvis ger vi en kort bakgrund av Nicaraguas utbildningssituation från Somozatiden fram till i dag. Detta för att få en uppfattning om hur utbildningssituationen har förändrats de senaste årtiondena. Vi har valt att behandla utbildningssituationen före och efter revolutionen av två anledningar. Dels för att revolutionen var betydelsefull för Nicaraguas framtid och dels för att det är en stor skillnad på vad som gjordes för att förbättra utbildningen före respektive efter revolutionen. Vidare redogör vi för hur utbildningssystemet i landet fungerar samt exemplifierar nuvarande standard på skolsystemet i Nicaragua. Skolautonomin kommer också tas upp eftersom det är en betydande reform i Nicaraguas skolsystem. Slutligen övergår vi till det centrala i uppsatsen, nämligen att redogöra för vad det civila samhället gör för att förbättra utbildningssituationen i Nicaragua.

Först och främst behöver vi klargöra vad *vi* menar med *utbildning* samt *utbildningssituation*. Med *utbildning* avses grundläggande utbildning för barn och i vissa fall ungdomar, som främst handlar om att lära sig läsa och skriva. *Utbildningssituation* innefattar begrepp som hur många barn som går i skolan, hur många barn som avslutar sina studier eller får gå om en eller flera årskurser, hur många analfabeter det finns, och standarden på skolor samt lärarnas utbildningsnivå.

3.1 Utbildningssituationen innan revolutionen

Somozafamiljen satsade under tiden som de innehöll makten (1932 – 1979) i princip inga pengar på utbildning. Istället behöll familjen Somoza mycket av pengarna själva och fattigdomen i landet tilltog. Ungefär 50 procent av den totala befolkningen var analfabeter och på landsbygden var denna siffra så pass hög som 76 procent av befolkningen (Forsberg 2003, s.67). I slutet av 70-talet var bara 65 procent av barnen i skolåldern inskrivna i skolan och av dem som började första klass var det endast 22 procent som avslutade de sex åren i grundskolan (Countrystudies). Klassrummen var överfulla, lärarna saknade utbildning och materialet som fanns var antingen otillräckligt eller obefintligt (Black & Beavan 1980, s.16). På landsbygden avslutade endast 6 procent grundskolan. En av anledningarna till att så få gick klart grundskolan på landsbygden var för att skolorna endast erbjöd en eller två årskurser och endast hade en lärare (Arnove 1986, s.3). I och med USA:s involvering i Nicaragua spelade de en stor roll i att forma Nicaraguas skolsystem (Arnove 1986, s.5). Under

Somozatiden var det utbildning för de få privilegierade som gällde, något som Sandinisterna skulle försöka ändra på.

3.2 Utbildningssituationen efter revolutionen

När Sandinisterna kom till makten 1979 tog de över ett utbildningssystem som var ett av de sämsta i Latinamerika. Under Somozatiden var utbildning som sagt inte av prioritet och lite pengar avsattes till det området. Den nya regeringen införde en reform som skulle få bukt med analfabetismen, utvidga utbildningen och förse alla människor med gratis utbildning (Daun & Forsberg 1998, s.47). Sandinistregeringen ansåg att det var en mänsklig rättighet att kunna skriva och läsa samt att utbildning skulle vara tillgänglig för alla. De såg behovet av att göra något för att förbättra utbildningssituationen. 1980 införde regeringen en kampanj för att reducera antalet icke läskunniga. Ett stort antal frivilliga personer från organisationer samt vanliga kommuninvånare engagerade sig för att hjälpa till att förbättra utbildningen (Forsberg 2003, s.68). Även ungdomar som kommit relativt långt med sin utbildning arbetade som volontärer för att hjälpa den övriga befolkningen att lära sig läsa. Sammanlagt var det 180 000 volontärer som hjälpte till. (Black & Beavan 1980, s.9). Andelen icke läskunniga minskade från 50 procent till 23 procent (Arnove 1986, s.27). År 1984 hade Sandinistregeringen ungefär dubblat andelen BNP som spenderades på grundskoleutbildning, lärare, skolor samt barn och ungdomar som började studera på olika nivåer (Countrystudies). (Se bilaga 1: Tabell 1 för statistik över förändringarna.)

Även fast Sandinistregeringen jobbade hårt för att förbättra och utvidga utbildningssystemet under 80-talet förblev Nicaragua ett underutbildat land. Mellan 1980 och 1990 hade antalet barn mellan 5 och 14 år ökat med 35 procent och Nicaraguas skolor hade inte kapacitet att ta hand om alla barn (Countrystudies). Antalet analfabeter började öka igen, trots att antalet barn som började skolan blev flera. En stor del av grundskoleeleverna gick fortfarande inte i skolan och andelen studenter som avslutade grundskoleutbildningen hade inte ökat. Ambitionerna för att expandera och transformera utbildningen kom till sitt slut i mitten av 80-talet, då nationens prioriteter ändrades från utbildning till försvar (Daun & Forsberg 1998, s.51). Nicaragua drabbades av Contrakriget där många barn och ungdomar tvingades kriga istället för att studera. De flesta barn av en hel generation fick på grund av dessa konflikter ingen utbildning (Fabretto). Contrakriget ledde till många dödsoffer och omkring 17000 barn blev som en följd föräldralösa. Dessutom gick landet in i en ekonomisk kris som ledde till att landet var tvunget att minska sina utgifter till utbildning (Countrystudies).

3.3 Utbildningssituationen idag

I Nicaragua börjar omkring 79 procent av barnen grundskolan. (I bilaga 1: tabell 2 redovisas statistik över andelen barn som började skolan 1997-2003. Där redovisas statistik för förskolan, grundskolan samt påbyggnadsutbildningen.) Det är vanligt att barnen får gå om en årskurs eftersom de inte klarar av skolan på grund av att de är tvungna att jobba för att tjäna pengar åt sin familj. Eftersom barnen måste gå om minst en årskurs tar det ungefär 10 år för barnen att avsluta de obligatoriska sex åren i skolan. Det är endast cirka 29 procent av barnen som avslutar grundskolan. (Bilaga 2 redovisar utförligare statistik över hur stor procentandel som avslutade grundskolan 1990 – 2001.) Dessutom är mer än en tredjedel av lärarna är inte tillräckligt utbildade och det saknas stora mängder utbildningsmaterial i skolorna (UNICEF).

Tillgången till utbildning beror på föräldrarnas ekonomiska situation. På MECDs hemsida (MECD:4) finns det statistik över varför barn inte går i skolan. De vanligaste anledningarna är att de inte har möjlighet att ta sig till skolan samt att familjen saknar pengar till att betala för sina barns skolgång (se även Black & Beavan 1980, s.13). Många flickor slutar skolan på grund av att de måste ta hand om sina mindre syskon eller för att de måste hjälpa sin mamma med övriga hushållssysslor. En nicaraguan har i genomsnitt erhållit 4,5 års utbildning. De fattiga medborgarna har dock erhållit kortare utbildning; 3 år i de urbaniserade områdena och bara 1,6 år på landsbygden (Forsberg 2003, s.73). På grund av att många familjer har dålig ekonomi så är det många barn som jobbar på gatorna med att tvätta bilfönster eller sälja tidningar. De skulle vilja gå till skolan, men får inte stöd av familjen eller pengar till böcker, pennor och bussen (Fabretto). Fattigdomen slår hårdast mot barn, eftersom den påverkar deras möjligheter till utbildning, näringsriktig kost, sjukvård och föräldrarnas förmåga att ge dem kärlek och uppmärksamhet (Latinamerika:1). Fattigdom leder till desperation, och ett ökande antal föräldrar, särskilt unga mödrar mellan 13-16 år, lämnar bort eller överger sina barn (Latinamerika:1). Det är en av många anledningar till att många barn och ungdomar lever ett liv på gatan.

3.4 Skolstandarden i Nicaragua

Skolstandarden i Nicaragua är ett av de sämsta i världen. Det finns tre stora problem med Nicaraguas utbildningssystem enligt *The Future of Education Reform in Nicaragua* (SCDSPS s.27):

- Omkring en miljon barn i skolåldern går inte i skolan
- Tusentals barn lämnar skolan varje år
- Kvalitén på utbildningen som erbjuds

Det är inte ovanligt att tre lärare får dela på samma klassrum. Ibland är provisoriska väggar uppsatta för att avskilja de olika klasserna. Storleken på klassen varierar mellan 20 till 60 elever beroende på kommunens ekonomi och på vilken tid på året det är. Vid skördeperioden är många barn frånvarande beroende på att de måste hjälpa sina familjer med jordbruket. Oavsett storleken på klassen verkar det aldrig finnas tillräckligt med bänkar och stolar till alla barn. I en del kommuner måste skoleleverna ta med sig en stol hemifrån eller så sitter de elever som kommer sent direkt på golvet (Clean Your Desk Campaign).

I Nicaragua finns möjligheten att gå i förskola när man är i åldern 3 till 6 år, för att förbereda sig inför grundskolan. Meningen med dessa förberedande år är dessutom att lära barnen grundläggande värderingar som till exempel respekt mot andra barn och vuxna. Grundskolan är ämnad för barn från 6 eller 7 år upp till 12 år. I Nicaragua är sex års skolgång obligatorisk och den garanteras i konstitutionens 121:a artikel vara gratis och tillgänglig för alla (Latinamerika:2). Det är dock inte fallet utan barnen måste betala en inskrivningsavgift när de börjar skolan. Förutom inskrivningsavgiften måste föräldrarna betala skolavgiften varje månad och den är på ungefär 1,75 US-dollar per barn. Föräldrarna måste dessutom betala för skoluniformen, som är ett måste i statliga skolor. Tillgången av läromedel är begränsad i Nicaragua, varpå eleverna i vissa kommuner måste köpa sina egna böcker. Därutöver måste barnen skaffa sig egna pennor och kollegieblock för att få tillåtelse att gå i skolan. Sammanlagt kostar alla dessa utgifter cirka 22 US-dollar per barn per år. Dessa avgifter leder till att det är väldigt svårt för fattiga familjer att ha råd att skicka sina barn till skolan eftersom en vanlig familjs årsinkomst endast är cirka 250 US-dollar (Clean Your Desk Campaign. Efter de sex åren i grundskolan kan barnen läsa vidare om de vill och har råd med det. Den fortsatta utbildningen kallas för *secondary school*³ och är ämnad för ungdomar i åldern 12 till 17 år (Daun & Forsberg 1998, s.59). Påbyggnadsutbildningen har de senaste åren genomgått en reform i och med införandet av skolautonomi (Världsbanken:2).

3.4.1 Införandet av skolautonomi

Precis som många andra länder i Latinamerika befinner sig Nicaragua i process med att reformera sitt utbildningssystem. 90-talet karakteriserades av två viktiga reformer: den första berör schemat (modifiering av innehållet) och den andra berör styrandet av utbildningssystemet (decentralisering, skolautonomi) (UNESCO). 1993 införde MECD skolautonomi som innebär en privatisering av den femåriga påbyggnadsutbildningen (Världsbanken:2). 1999 fanns det totalt 907 skolor som hade påbyggnadsutbildningar i Nicaragua varav 408 sköttes av staten och 499 var privata

³ Fortsättningsvis används påbyggnadsutbildning för att beteckna *secondary school*

(Forsberg 2003, s.76). Anledningen till att skolautonomi infördes var för att politikerna trodde att det skulle leda till ökad kvalitet av utbildningen genom deltagande och demokratisering. Skolorna administreras av kommunen/befolkningen där föräldrarna innehar en majoritet. Föräldrarnas involvering innebär att de kontrollerar lärarna samt är med och bestämmer på kommunnivå (SCDSPS, 2002 s,30). Föräldrarna kan delta på många olika sätt, bland annat genom att renovera skolan, städa eller dekorera den genom att exempelvis plantera blommor och buskar. De har även ansvaret för skolans budget och att anställa och avskeda lärare samt rektorer. Genom att kommuninvånarna deltar i hur utbildningen skall gå till leder det till att utbildningen kan utvecklas. En studie som gjorts visar att skolor som uppvisar en hög grad av akademisk framgång har grupper som studiecirkel, akademiska klubbar samt miljögrupper. Något annat som gick att se i denna studie var att i framgångsrika skolor deltar föräldrarna genom att ge lektioner om sina arbeten, hjälper till att plantera skolträdgårdar samt övervaka. Ett projekt i Nicaragua heter *Secondaria Distanica* och är en grupp som består av 30 föräldrar som arbetar för att lösa disciplin- och närvaroproblem i skolan. Om ett barn inte är närvarande i skolan går någon i gruppen till barnets föräldrar och frågar varför barnet inte var i skolan. Införandet av skolautonomi kan ses som ett alternativ till vad staten gör (SCDSPS 2002 s.17).

3.5 Vad gör det civila samhället?

Det finns många organisationer som arbetar med att förbättra utbildningen i Nicaragua. Det finns både internationella och nationella organisationer på plats som arbetar med olika projekt. Vi har valt ut sju organisationer för vår studie (ANIESCA, Los Quinchos, CESESMA, *Sí a la Vida*, Fabretto, FUNARTE samt Rainbow Network). Organisationerna specialiserar sig på olika områden som till exempel att förbättra utbildningen för flickor och pojkar eller att hjälpa gatubarn till ett bättre liv med hjälp av utbildning.

The Coordinadora Civil är en koalition som består av fler än 350 NGOs och de anser att det finns ett stort behov av att det civila samhället engagerar sig för att förbättra utbildningssituationen. The Coodinadora Civil ser det civila samhället som högst ansvariga för att lösa problemen med utbildningssituationen i Nicaragua eftersom de anser att regeringen inte har kapaciteten att lösa de fundamentala utbildningsproblemen. The Coordinadora Civil arbetar med projektet *utbildning för alla*, som vi tidigare nämnt. Coordinadora Civil anser vidare att andelen pengar som staten budgeterar till utbildning inte är tillräckligt med tanke på att det är mer än en miljon elever som inte går i skolan (SCDSPS 2002, s.27).

3.5.1 ANIESCA

Aid to the Children in the School and on the Street (ANIESCA) är en NGO som startades 1994 för att hjälpa utsatta barn med utbildning. De prioriterar främst att hjälpa fattiga, hemlösa och arbetande barn. Organisationen har lyckats med att utbilda mer än 2700 barn i Managua under sina verksamma år. ANIESCA driver en skola där de erbjuder utsatta barn en grundläggande utbildning och därmed en bättre chans till livet. Förutom att de utbildar barnen ger ANIESCA dem även måltider och håller ett öga på deras hälsa. De arbetar inte bara med barnen utan involverar även föräldrarna och kommunen i projektet. Familjerna kan låna pengar av ANIESCA, så att deras barn inte behöver arbeta för att försörja familjen. I stället kan barnen gå i skolan och föräldrarna jobba utan att familjen går under ekonomiskt (Angel de la Guarda).

3.5.2 Los Quinchos

Los Quinchos är en organisation som startades 1991. I dagsläget stödjer organisationen cirka 300 barn. Los Quinchos betyder gatubarn och det är precis vad de jobbar med; hemlösa barn som lever och jobbar på gatorna. Det finns cirka 350 000 gatubarn i Nicaragua, främst i Managua, och det är en siffra som ständigt växer. Dessa barn har oftast aldrig gått i skolan och skulle inte ha haft möjlighet till det om det inte vore för Los Quinchos. Los Quinchos har flera hem i olika delar av Nicaragua, men främst i Managua. Till dessa hem kan barnen komma under dagen och även stanna över natten om de vill. Där får de mat, kan tvätta sig och får utbildning. Barnen som tar del av organisationens program måste gå i någon av skolorna de har. Los Quinchos har också ett hem som endast är för flickor och som heter Yahoska. Där bor och utbildar sig flickor som blivit misshandlade eller övergivna av sin familj. På Yahoska jobbar det sex lärare, som tar hand om flickorna sju dagar i veckan, 24 timmar om dygnet. Lärarna har ett stort ansvar och blir mer eller mindre flickornas föräldrar. De ser till att flickorna är i ordning för skolan på morgonen och hjälper dem med läxorna på eftermiddagen.

Los Quinchos jobbar även med barn som bor kvar på gatan. De ger dem mat och små uppgifter som barnen skall göra tills nästa gång socialarbetarna kommer tillbaka. De får även följa med på besök till Los Quinchos olika hem och se hur de skulle bo om de bestämde sig för att ge upp gatulivet. Eftersom Los Quinchos anser att de inte kan tvinga ett barn till organisationens hem. Det är först när viljan finns hos barnet som barnet kommer vara motiverat nog att ge upp sitt liv på gatan (Los Quinchos, Las Chichas de los Quinchos).

3.5.3 CESESMA

The Centre for Education in Health and Environment (CESESMA) arbetar med barn som arbetar på kaffeplantage. Organisationen växte fram 1996 och jobbar i ett område som heter Matagalpa. Det är ett område som klassas som landsbygd och skolorna i detta område är fåtaliga. I Nicaragua är det tusentals barn som jobbar som kaffearbetare. Många av barnen går i skolan, men måste sluta då det är skördetider eller så bor de alldeles för långt från skolan för att kunna ta sig dit. Dessutom jobbar de långa pass och därmed finns ingen möjlighet för barnen att hinna med skolan. En del av barnen som jobbar på kaffeplantagen är bara 5 år gamla och CESESMA vill att de ska få uppleva sin barndom. CESESMA har olika projekt; bland annat jobbar de för barns rätt till utbildning. De kombinerar utbildning med att lära barnen andra kunskaper. Genom att barnen utbildas får de även lära sig vilka rättigheter de har i livet (Nicaragua Solidarity Campaign).

3.5.4 Sí a la Vida

Sí a la Vida betyder ”Ja till livet” och är ett projekt som startades 1994. De hjälper pojkar i 8 till 15-års ålder att komma bort från gatan och erbjuder dem grundläggande utbildning. Sí a la Vida säger själva att antalet gatubarn ökar. De har inte kapacitet att ta emot alla pojkar som vill ha hjälp och är därmed tvungna att refusera flera av pojkarna. Sedan projektet introducerades har de hjälpt mer än 1000 gatubarn och över 300 pojkar har genomgått projektets program. Sí a la Vida har inte som mål att institutionalisera pojkarna utan snarare integrera dem med samhället direkt från början. På så sätt anser de att barnen får en uppfattning om hur det verkliga livet ser ut.

Sí a la Vidas program består av tre faser som pojkarna måste genomgå. Den första fasen är kontakten som tas med pojkarna på gatorna. Då försöker volontärerna att bygga upp ett förtroende hos pojkarna. När detta förtroende byggts upp besöker pojkarna hemmet i Managua för att se hur projektet fungerar. Den andra fasen är då pojkarna börjar på Managuahemmet. Här finns det 12 bäddar och pojkarna kan antingen stanna där dygnet runt eller nyttja det som ett dagcenter. På Managuahemmet lär de sig att bli stabilare människor och att ha socialt umgänge med andra pojkar och volontärerna i projektet. Det tar oftast flera månader innan pojkarna är redo för nästa fas i programmet. Den tredje fasen är då de får flytta till Ometepe Island, som ligger utanför Managua. Detta hem har 15 bäddar, men byggs ut för att kunna ta emot ännu fler pojkar. Här förbereds pojkarna inför skolstarten genom att Sí a la Vida lär dem läsa och räkna matematik. När pojkarna har grundläggande kunskaper kan de börja i den lokala skolan. För många av pojkarna är det första gången i sitt liv som de går i skolan.

Precis som Los Quinchos så hjälper Sí a la Vida barnen med läxor de fått sig tilldelade i skolan samt med att förklara saker som barnen inte förstår. Förutom att de

får chansen att utbilda sig ger Sí a la Vida pojkarna möjligheten att specialisera sig på ett specifikt yrkesområde som till exempel snickeri. Genom att Sí a la Vida gör det ökar pojkarnas utsikter för att få ett framtida jobb. Organisationen försöker att återförena pojkarna med sina familjer eller placera dem i annat boende när de anser att pojkarna är redo för det. Pojkarna som har gått tillbaka till sin familj får fortsatt hjälp av Sí a la vida. Förutom att projektet besöker familjen för att se att det går bra för pojken sponsrar de pojkarna med skolmaterial, skoluniform och skolväska (Sí a la Vida).

3.5.5 Fabretto

Fabretto är en organisation som växte fram under 50-talet, och har hjälpt tiotusentals barn från gatorna till ett bättre liv. Deras mål är att bidra till ett slut på fattigdomen i Nicaragua och för att uppnå det har de olika program som till exempel utbildning, hälsa och samhällsutveckling, vilka alla kan bidra till att motverka fattigdom. 1990 tog Fabretto hand om cirka 300 barn. 2003 hade den siffran stigit till över 2000 barn. Det är en siffra som Fabretto har som ambition att öka. Fabretto ger fattiga nicaraguanska barn möjligheten att få den utbildningen de behöver för att bli ansvarsfulla och produktiva vuxna medborgare (Fabretto). Organisationen har fem olika hem där de tar hand om barn. De har även biblioteket på dessa olika centers. Dit kan alla barn och ungdomar, även de som inte går något av Fabrettos program, komma för att läsa böcker eller söka på Internet. På så sätt hoppas organisationen att förbättra invånarnas läskunskaper. I nuläget tar de hand om mer än 3000 barn i åldrarna 5 till 22. Varje år träffar organisationen de lokala skolorna för att diskutera vilka barn i de olika skolorna som riskerar att sluta skolan på grund av ekonomiska skäl. De barn som finns i riskzonen tar Fabrettoorganisationen under sina vingar.

Som tidigare nämnt är majoriteten av befolkningen i Nicaragua unga. På grund av detta är platsbristen i skolorna stor. Därför får en del barn gå i skolan på förmiddagen och en del på eftermiddagen. I de regioner som Fabretto finns har de både före och efter skolan program. Dit kan barnen komma för att lära sig olika saker som till exempel datakunskap eller få hjälp med att bli bättre på de olika ämnena som de studerar i skolan. Barnen har även möjlighet att få ett stipendium genom Fabretto så att de har råd att gå vidare till högre studier. 2003 gav Fabretto bort över 100 stipendier. Det kostar Fabrettoorganisationen ungefär en dollar om dagen per barn (Fabretto).

3.5.6 FUNARTE

The Foundation to Support Children's Creative Art (FUNARTE) är en NGO som kom till 1987. Sedan 1989 jobbar de med barn, främst i förskolestadiet. Organisationen jobbar i och kring Estelí i norra Nicaragua – ett område där fattigdom

och analfabetism är utbredd. Ett av problemen i detta område är att vem som helst kan arbeta som lärare och det finns ingen utbildning för de som vill bli lärare. På grund av detta är de flesta lärare utbildade och vet inte hur de skall lära ut för att barnen skall få en så givande förskoleutbildning som möjligt. Dessutom är oftast de supervisors, som är anställda av MECD i syfte att stötta förskolelärare, för lågt utbildade för att bidra med någon faktisk hjälp. FUNARTE utbildar lärarna i området och förespråkar konst i samband med utbildning för att höja kvalitén på förskoleutbildningen. Genom att organisationen hjälper utsatta barn med utbildning och att uttrycka sig själva, får barnen bättre självkänsla och det gör det möjligt för barnen att försvara sina rättigheter och arbeta för en integrerad utveckling av sina samhällen. När FUNARTEs lärare arbetar för att hjälpa de lokala lärarna består kursen normalt utav tre steg:

- FUNARTE-läraren iakttar när grundskoleläraren ger en lektion och därefter visar FUNARTE-läraren grundskoleläraren hur man kan ge en kreativ lektion.
- FUNARTE-läraren jobbar tillsammans med grundskoleläraren med att förbereda lektionerna. Grundskoleläraren är ansvarig, men FUNARTE-läraren är där för att ge support och feedback.
- I det sista steget håller grundskoleläraren i lektioner och FUNARTE-läraren observerar för att sedan ge feedback. FUNARTE-läraren ger grundskoleläraren direktiv för hur hon/han skall jobba i framtiden.

När dessa tre faser är avslutade håller FUNARTE studiecirkel varje månad. På dessa studiecirkel får lärarna i Estelíområdet öva upp sin kreativitet för att kunna erbjuda bättre lektioner till barnen i regionen. FUNARTE håller också seminarier för föräldrarna varje månad, för att föräldrarna skall få en inblick i vad som görs för att förbättra utbildningen. När föräldrarna uppmärksammas på detta kan de förhoppningsvis ge stöd åt sina barn om de behöver hjälp (Pueblito, Change for Children).

3.5.7 Rainbow Network

Rainbow Network är ett kyrkosamfund som grundades 1995. De jobbar med att hjälpa fattiga människor i Nicaragua inom fyra sektioner: hälsovård, mikrolån, boende samt utbildning. Rainbow Network jobbar med folk som bor i sex avlägsna delar av landet och hjälper på så sätt mer än 42,000 människor. I de områden som Rainbow jobbar är grundskolorna som staten erbjuder oftast bristfälliga och erbjuder oftast bara lektioner på morgonen. Dessa skolor ligger ofta långt bort från barnens hem och det blir en alldeles för lång väg att gå för de små barnen. Många av de äldre barnen har redan missat en eller flera årskurser och väljer därför att hoppa av. Det är

här Rainbows hjälp kommer in genom att de hjälper dessa skolor, samtidigt som Rainbow själva har skolor dit barnen kommer på eftermiddagarna. Tack vare dessa eftermiddagslektioner lär sig många barn att skriva och läsa. Rainbow har i nuläget 301 grundskolor där deras lärare utbildar 6726 elever. Förutom att Rainbow tillgodoser barnen med utbildning så bidrar de även med läroböcker samt annat skolmaterial. I likhet med Fabretto erbjuder Rainbow stipendium till äldre elever som därmed får möjligheten att fortsätta på påbyggnadsutbildningen (Rainbow Network).

3.6 Sammanfattning

Sammanfattningsvis går det att säga att utbildning i Nicaragua är något som inte har en hög prioritet hos de styrande i landet. Utbildning negligerades i princip under Somozatiden. När Sandinisterna tog över makten inledde de en kampanj för att stävja antalet analfabeter i landet. De uppnådde resultat genom sin kampanj då de minskade antalet analfabeter från över 50 procent ner till 23 procent. Dessvärre drabbades landet av ett inbördeskrig vilket bland annat ledde till att antalet analfabeter ökade igen. Förutom att analfabetismen är ett stort problem i landet är det inte många barn som går klart grundskolan. De sju organisationer vi har tagit upp i detta kapitel har alla som ambition att förbättra utbildningssituationen. De arbetar för att göra något åt den dåliga utbildningen i landet, antalet analfabeter och antalet elever som varken har tid eller råd att gå i skola. I nästa kapitel analyserar vi vad det civila samhället gör för att förbättra utbildningssituationen i Nicaragua.

4 Analys

Vi inleder analysen med att presentera vad det civila samhället gör för att förbättra utbildningssituationen i Nicaragua. Genom att vi gör det besvarar vi vår övergripande frågeställning: *Vad gör det civila samhället för att förbättra utbildningssituationen i Nicaragua?* Därefter betonar vi att vikten av det civila samhällets existens är av stor betydelse för att förbättra utbildningssituationen i landet. Vi resonerar därefter kring eventuella konsekvenser av vad det skulle innebära om det civila samhället inte existerade i Nicaragua. Därefter lyfter vi diskussionen till det principiella planet, där vi även har för ambition att resonera kring kopplingen mellan utbildning och demokratisering.

Vi har behandlat sju organisationer, ANIESCA, Los Quinchos, CESESMA, Sí a la Vida, Fabretto, FUNARTE samt Rainbow Network, som arbetar med utbildning. Vi är medvetna om att det finns fler CSOs i Nicaragua som verkar för förbättrad utbildning för barn och ungdomar. Genom att begränsa oss till ovanstående organisationer kan vi eventuellt ha gått miste om värdefull information som skulle kunna vara betydelsefull för analysen, men de val vi har gjort anser vi ändå täcker ett brett spektrum av det civila samhällets arbete i Nicaragua.

4.1 Analys av det civila samhället

I kapitel 3 framgick det att de organisationer vi valt att lyfta fram har uppnått positiva resultat för utbildningssituationen i landet. De organisationer, med undantag av två stycken, vi tar upp i vår uppsats har växt fram under 90-talet. Det var under 90-talet som antalet CSOs i Nicaragua ökade kraftigt (Hakkarainen et al 2002, kap. 5:3).

De sju organisationerna har olika fokusområden, men de har gemensamt att de arbetar för att ge utsatta barn hopp om framtiden. Organisationerna har insett vikten av att utbilda barn för att förbättra samhället vi lever i. Organisationerna kan på kort sikt förbättra barnens möjligheter i livet och på lång sikt kan deras arbete med att utbilda barnen leda till att Nicaragua som land förändras i stort.

ANIESCA, Los Quinchos, Fabretto samt Sí a la Vida är de organisationer som främst fokuserar sitt arbete på hemlösa barn. Tack vare dessa organisationer kommer dessa barn bort från de nicaraguanska gatornas hårda liv. Dessa fyra organisationer erbjuder bland annat tak över huvudet samt utbildning, något som de hemlösa barnen inte hade fått erfara om det inte hade varit för ANIESCA, Los Quinchos, Fabretto och Sí a la Vida. Om inte dessa organisationer existerade skulle hemlösa barn troligtvis

fortsätta leva sitt liv på gatorna tills de sannolikt skulle avlida på grund av att de utsattes för något brott, tog en överdos av lim eller av undernäring. Barnens liv hänger på det civila samhället i fråga om mat och tak över huvudet, men även när det kommer till att ge barnen chansen till ett drägligare liv genom att organisationerna tar sig an barnen och utbildar dem. Utbildning öppnar upp många dörrar för barnen, bland annat när det gäller att få ett jobb i ett land där arbetslösheten är väldigt hög. Som ett led av detta kan det tänka sig att när barnen så småningom blir vuxna för vidare vikten av utbildning till sina eventuella barn.

I och med kaffekrisen i slutet av 90-talet blev många familjer arbetslösa och fattigdomen i de berörda områdena ökade. CESESMA och Rainbow Network jobbar i dessa områden med att utbilda barnen. Skolorna i distriktet ligger dock utsprida över ett brett geografiskt område vilket gör att en majoritet av barnen inte kan ta sig till skolan på grund av att det är för långa avstånd för dem att promenera. För de barn som har möjlighet att promenera är utbildningen som erbjuds inte tillräcklig då det oftast saknas läromedel, utbildade lärare samt att lektionerna endast hålls några timmar tidigt på morgonen. Därför anordnar CESESMA och Rainbow Network ytterligare utbildning för barnen. Tack vare dem kommer barnen bort från att jobba på kaffeplantagen och lär sig skriva och läsa. Något de inte hade haft möjlighet till om det inte vore för dessa två organisationer.

FUNARTE börjar arbeta med barnen redan i förskoleåldern. På så sätt lyckas de påvisa vikten av utbildning för föräldrarna samtidigt som de förbereder barnen inför skolstarten. Barnen får på så sätt insyn i hur det är att studera och får från ett tidigt stadium lära sig vikten av att utbilda sig. Dessutom utbildar FUNARTE förskolelärarna. Förskolelärarna i området saknar oftast utbildning och staten bistår inte med någon hjälp för att förbättra utbildningen av förskolelärarna. Därför är FUNARTEs arbete av stor vikt, då de utbildar lärarna för att öka kvalitén på utbildning redan i ett tidigt stadium.

4.1.1 Vikten av det civila samhället

Det har framgått av denna analys att det civila samhället gör mycket för att förbättra utbildningssituationen i landet och många barn är direkt beroende av CSOs för sin överlevnad. Många barn i Nicaragua skulle gå miste om utbildning, och därmed chansen att känna sig som en del av samhället, om det inte vore för det civila samhället. De barn som får chansen att gå i statliga skolor skulle inte få en tillräckligt kvalificerad utbildning om det inte vore för att det civila samhället hjälper till där de statliga skolorna inte räcker till. Barn som har problem i familjen, är föräldralösa eller vars familj är alltför fattig för att betala för att barnens skolgång, skulle inte ha haft möjlighet att utbilda sig om det inte vore för det civila samhällets insats. Fler barn skulle tvingas arbeta för att hjälpa till att försörja sina familjer. Gatubarnen skulle fortsätta att ignoreras av samhället och därmed aldrig ha möjlighet till att utbilda sig. Barnen som bor ute på landsbygden skulle också vara utsatta då de oftast har en

alltför lång väg till skolan. Ingen utbildning skulle erbjudas i deras närhet och de skulle förbli utbildade. På så sätt skulle förmodligen analfabetismen i landet eskalera som följd och på lång sikt innebär det att landet går bakåt i sin utveckling.

Att det civila samhällets existens i landet är ovärderlig kan på så sätt inte betonas tillräckligt många gånger, eftersom staten inte har den ekonomiska möjligheten att utbilda alla barn i Nicaragua. Det är dock oroväckande att ett land skall vara beroende av det civila samhället för att exempelvis en stor del av barnen skall kunna tillgå utbildning. Det kan i framtiden hända att oroligheter bryter ut i Nicaragua och då kommer troligtvis många av de organisationer som jobbar på plats fly fältet. Vidare är en del organisationer biståndsberoende. Försvinner eller minskas det externa biståndet blir verksamheten automatiskt påverkad och således inverkar detta på människorna som är beroende av organisationer för sin överlevnad och/eller sin fortsatta skolgång. Slutligen är utbildningssituationen i Nicaragua ett problem som i större grad måste uppmärksammas utanför landets gränser. Detta på grund av att Nicaragua i dagsläget till viss mån är beroende av biståndet från de rikare länderna för att kunna förbättra utbildningssituationen. Uppmärksammas inte utbildningssituationen i Nicaragua av den övriga världen kan det eventuellt leda till att andra problem/katastrofer i världen, som får mer uppmärksamhet, också får lejonparten av pengarna. Denna problematik inträffade i december 2004 i och med tsunamin, då många av världens bidragsgivare skänkte en stor del av biståndet dit, varpå övriga utsatta delar av världen blev lidande då deras bistånd minskade.

Vi menar därför att det civila samhällets existens, arbetet som det utför och resultaten som det uppnår är primärt för att Nicaragua skall kunna gå mot en lyckad demokratisering.

4.1.2 Vikten av utbildning för lyckad utveckling/demokratisering

Det civila samhällets roll i Nicaraguas utbildningsprocess är som vi ovan konstaterat viktig för landets utvecklingsprocess i sin helhet. Detta stämmer väl med de teoretiska resonemang som fördes i kapitel två där vi visade att det finns ett samband mellan utbildning och demokratisk utveckling. En eftersatt utbildningssituation är ett komplext problem som hänger samman med ett lands ekonomiska och politiska situation. Är förutsättningarna dåliga är sannolikheten att utbildning inte prioriteras av staten. Är utbildningssituationen bra eller på ”förbättringsvägen”, det vill säga att ju bättre utbildade invånarna är i ett land, desto större chans att landet går mot en lyckad demokratisering. Detta hänger samman med att invånare i takt med ökad utbildning får bättre insikt i sina medborgerliga rättigheter samt därigenom ökar sin politiska medvetenhet. Detta får följaktligen en rad positiva konsekvenser som exempelvis ökad jämlikhet samt mindre makt åt staten, som i sin tur kan medföra att de politiker som verkligen innehar de makthavande posterna intar dessa på grund av att de verkligen vill kämpa för demokratiska principer inte enbart officiellt.

För att återknyta till milleniemålen där *utbildning för alla* var ett av dem, går det att läsa i *Save the Childrens* rapport att ”..research has shown that education is a prerequisite for progress on each of the MDG” (Save the Children 2005, s.31). Annorlunda uttryckt betyder detta att utbildning för alla är en förutsättning för att reducera världens fattigdom. Rapporten säger även att under 90-talet hade ”..the nations of the world formally recognized that no country had emerged from third world status without educating its citizens” (Save the Children 2005 s.14). Nu ställer vi oss frågan om betydelsen verkligen är annat än formell. Hur ser det ut i praktiken? Det är en sak att uttala orden, en annan att skrida till handling.

I fallet Nicaragua har vi fått indikationer på att staten gör föga för att förbättra utbildningssituationen medan det civila samhället gör betydande insatser. Frågan är dock om ett land skall behöva förlita sig på det civila samhället för att utvecklas. Bör det verkligen vara det civila samhällets ansvar? En orsak till statens passiva roll i utbildningsprocessen kan vara att så länge det civila samhället tar sig an att utbilda folket är det inget staten behöver lägga större vikt vid. Eftersom det civila samhället dessutom uppnår resultat blir kanske inte pressen på att staten skall göra något lika stor, som den eventuellt skulle vara om det civila samhället inte hade fokuserat på utbildning. I längden krävs det dock att det är staten och inte det civila samhället som verkligen ser till att göra utbildning en möjlighet för alla. Anledningen är att det inte går att ansvarsutkräva aktörer inom det civila samhället.

Avslutningsvis råder det ingen tvekan om det civila samhällets positiva effekter gällande förbättrad utbildningsstandard och därigenom ökade chanser för lyckade demokratiseringsprocesser. Samtidigt är det viktigt att ha i åtanke att det civila samhället som ensam aktör inte kan verka för demokrati, utan detta måste ske i enlighet med staten. Sammanfattningsvis har vi för avsikt att summera våra resultat och även presentera ett par tankar som har dykt upp hos oss under arbetes gång. Detta gör vi i det nästföljande och sista kapitlet; *Slutsatser*.

5 Slutsatser

Syftet med denna uppsats har varit att besvara frågan vad det civila samhället gör för att förbättra utbildningssituationen i Nicaragua. Vi har sammanfattat de viktigaste slutsatserna i fyra punkter:

- Det har visat sig att det civila samhället gör en stor del av arbetet gällande utbildning i Nicaragua. De sju organisationer vi behandlat har alla uppnått framgångsrika resultat med sitt arbete för att förbättra utbildningssituationen i Nicaragua.
- Det civila samhället spelar en stor och i många fall avgörande roll i nyligen demokratiserade länder.
- För att en nyligen demokratiserad stat på sikt ska kunna etablera sig som en konsoliderad demokrati är ett utbildat folk en förutsättning.
- För att utbildning på lång sikt ska kunna vara en garanti för Nicaraguas befolkning krävs det att staten och det civila samhället samarbetar. Samt att utbildning så småningom mer eller mindre helt faller på det statliga ansvaret eftersom det inte går att utkräva ansvar av aktörer inom ett civilt samhälle (i alla fall inte i förhållande till staten).

Avslutningsvis vill vi lyfta fram den sista punkten, eftersom vi menar att samarbete mellan civilt samhälle och stat är viktigt. Som situationen i Nicaragua ser ut nu måste staten, och inte enbart det civila samhället, inse att det är av stor vikt att uppnå *utbildning för alla* för att Nicaragua bland annat skall kunna bekämpa sin fattigdom. Om inte Nicaragua har ett väl fungerande och kvalitativt utbildningssystem, kan det bli svårt för landet att tillgodose marknadens behov av varierad arbetskraft. Vi anser på så sätt att *utbildning för alla* endast är en möjlighet genom samverkan över såväl nationella gränser som institutionella gränser (det vill säga, samverkan mellan stat-civilt samhälle-individ). Detta innebär att grundläggande utbildning är ett problem som i högre grad måste uppmärksammas på den globala politiska agendan. Dessutom måste staterna ta sitt ansvar och det civila samhället måste ha rätt till att vara med och påverka. Den dagen då *utbildning för alla* verkligen blir något annat än ett nedskrivet milleniemål, den dagen kanske en stor del av det nicaraguanska folket lär sig stava till ordet *global*.

Referenser

Böcker:

- Arnove, Robert F, 1986. *Education and revolution in Nicaragua*. New York: Praeger Publishers.
- Black, George – Beavan, John, 1980. *The Loss of Fear: Education in Nicaragua Before and After the Revolution*. London.
- Boussard, Caroline, 2003. *Crafting Democracy: Civil Society in Post-transition Honduras*. Lund: Departement of Political Science, Lund University.
- Daun, Holger – Ruiz de Forsberg, Nuzzly, 1998. *Political-Economic Shifts and Educational Restructuring: A Comparative Study of Education in Guinea-Bissau and Nicaragua*. Stockholm: Institutionen för internationell pedagogic, Stockholms Universitet.
- Edwards, Michael, 2004. *Civil Society*. Cambridge: Polity Press
- Esaiasson, Peter – Giljam, Mikael – Oscarsson, Henrik – Wängnerud, Lena, 2004. *Metodpraktikan: Konsten att studerasamhälle, individ och marknad*. Stockholm: Norstedts Juridik AB.
- Grugel, Jean, 2002. *Democratization. A critical introduction*. Houndmills: Palgrave
- Hague, Rod – Harrop, Martin, 2004. *Comparative Government and Politics: An introduction*. Houndmills: Palgrave
- Lund, Arwid, 2003. *Myllrets revolt: sociala rörelser i Latinamerika*. Stockholm: Federativs Förlag.
- Lundquist, Lennart, 1991. *Det vetenskapliga studiet av politik*. Lund: Studentlitteratur.
- Magne Holme, Idar - Krohn Solvang, Bernt, 1991. *Forskningsmetodik*. Lund: Studentlitteratur.
- McLean, Iain – McMillian, Alistair, 2003. *Concise dictionary of politics*. Oxford: Oxford University Press.
- Ruiz de Forsberg, Nuzzly, 2003. *School Community Voices: Implementation of the Autonomous School Program in Nicaragua*. Edsbruk: Akademitryck AB.

Van Rooy, Alison (red.), 1998. *Civil Society and the Aid Industry*. London: Earthscan.

Rapporter samt artiklar:

Christoplos, Ian – Rocha, José Luis, 2001. "Disaster Mitigation and Preparedness on the Nicaraguan Post-Mitch Agenda", *Disasters Journal* vol.25, nr 3, s.240-250.

Diamond, Larry, 2002. "Thinking about Hybrid Regimes", *Journal of Democracy*, vol. 13, no 2, 21-35

Hakkarainen, Outi et al, 2002. "Voices from the Southern Civil Societies: Interplay of National and Global Contextsin the Performance of Civil Society Organisations in the South", Helsinki: The Institute of Development Studies. Kan laddas ner på: <http://www.valt.helsinki.fi/kmi/Tutkimus/Projekt/voices/0/toc.htm>

Save the Children. State of the World's Mothers 2005: The Power and Promise of Girl's Education. Kan laddas ned på: <http://www.savethechildren.org> (pdf-format). 16 maj 2005.

SCDSPS: Summary of the Conference: Decentralization and Social Participation in the School: "The Future of Education Reform in Nicaragua, 2002. <http://www.newschool.edu/milano/cdrc/schoolreport/foroSobreDecentralizacionFinal.pdf>, 28 April 2005.

Digitalt publicerat material:

Angel de la Guarda. <http://www.angel.org.ni/2000-34/temacentral3.html>, 27 April 2005.

Change for children <http://www.changeforchildren.org/page/currentprojects.php>, 5 Maj 2005.

CIA <http://www.cia.gov/cia/publications/factbook/geos/nu.html>, 10 Maj 2005

Clean Your Desk Campaign. http://www.quixote.org/quest/cyd/curric_middle.pdf, 25 April 2005.

Coordinadora Civil. <http://www.ccer.org.ni>, 21 April 2005.

Countrystudies. <http://countrystudies.us/nicaragua/26.htm>, 20 April 2005.

Fabretto. <http://www.fabretto.org/>, 20 April 2005..

Freedomhouse.
<http://www.freedomhouse.org/research/freeworld/2004/countryratings/nicaragua.htm>, 18 April 2005.

Las Chichas de los Quinchos.
<http://www.internationaljournalism.com/LasChicas.htm>, 24 April 2005.

Latinamerika:1. http://www.latinamerika.nu/archive/2005_01_01_archive.html, 27 April 2005.

Latinamerika:2. <http://www.latinamerika.nu/2005/01/utbildning-fr-alla-eller-bara-fr-ngra.html>, 17 April 2005.

Los Quinchos. <http://www.losquinchos.org/english/indexeng.htm>, 24 April 2005.

MECD:1. <http://www.mecd.gob.ni/plan5.asp>, 29 April 2005.

MECD:2. <http://www.mecd.gob.ni/cuadros13.asp>, 29 April 2005

MECD:3. <http://www.mecd.gob.ni/estad3.asp>, 29 April 2005

MECD:4. <http://www.mecd.gob.ni/estad4.asp>, 29 April 2005

Met Office. <http://www.met-office.gov.uk/sec2/sec2cyclone/tcbulletins/mitch.html>, 16 Maj 2005

Nicaragua Solidarity Camapign. <http://www.nicaraguasc.org.uk/partners/>, 28 April 2005.

Pueblito <http://www.pueblito.org>, 5 Maj 2005.

Rainbow Network. <http://www.rainbownetwork.org/>, 5 Maj 2005.

Sí a la Vida. <http://www.asalv.org/>, 18 April 2005.

Svalorna. <http://www.svalorna.se/>, 5 Maj 2005

Världsbanken:1 <http://www.worldbank.org/html/today/archives/html/sep7-10-99.htm>
18 April 2005

Världsbanken:2
<http://www1.worldbank.org/publicsector/decentralization/Feb2004Course/Background%20materials/Arcia.pdf>, 18 April 2005

UNESCO.http://portal.unesco.org/education/en/ev.php-URL_ID=21913&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html, 18 April 2005

UNICEF. http://www.unicef.org/infobycountry/nicaragua_2086.html, 28 April 2005.

Bilaga 1

Tabell 1:

Utvidgning av grundskoleutbildning i Nicaragua, 1978/1979 och 1983:

	1978/1979	1983	% ökning
Studenter	369 640	571 620	55
Skolor	2 408	5 464	127
Lärare	9 986	16 382	61

Källa: Forsberg (2003, s.69)

Tabell 2:

Andel barn och ungdomar som gick i skolan 1997-2003, i procent

År	Förskola		Grundskola		Påbyggnadsutbildning	
	Flickor	Pojkar	Flickor	Pojkar	Flickor	Pojkar
1997	24,11	22,88	77,32	75,13	35,36	29,26
1998	25,06	24,12	77,31	75,42	36,61	30,58
1999	27,17	26,05	79,40	78,25	37,66	31,18
2000	27,29	26,33	81,20	80,30	37,81	31,75
2001	26,27	25,86	82,05	81,42	39,51	33,24
2002	28,42	27,51	85,26	85,67	41,26	34,81
2003	29,11	28,19	83,10	83,92	41,73	35,90

Källa: MECD:3

Bilaga 2

Procentandel som avslutade grundskolan 1990-2001

År	%
1990	19
1991	18
1992	22
1993	23
1994	26
1995	26
1996	26
1997	27
1998	31
1999	32,2
2000	35,4
2001	36,3

Källa: MECD:2

